

РЕЗЮМЕ

на монографията на доц. д-р Венелин Ангелов Георгиев, кандидат по конкурс на Нов български университет за заемане на академична длъжност „професор“ в област на висше образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност, обявен в Държавен вестник бр. 2 от 08.01.2016 г.

Хабилитационният труд „Оценяване и управление на риска за сигурността“ е издаден през 2015 г. от издателство Авангард Прима с ISBN 978-619-160-436-4. Обемът на хабилитационния труд е 326 страници и съдържание, включващо увод, четири части, заключение и библиографска справка. В хабилитационния труд се прави задълбочено изследване на различни теоретични концепции в областта на управлението на риска за сигурността, представят се добри практики в това направление и се прави преглед на използваните методи и средства за изпълнение на дейностите от съдържанието на етапите на процеса за управление на риска.

В първата част на хабилитационния труд се прави анализ на същността и природата на рисковете за сигурността като особено внимание се обръща на ситуациите на неопределеност и ситуациите на риск, а също така и на начините за тяхното оценяване. Направен е исторически преглед на развитието на съдържанието на термина „риск“, определения за който са систематизирани от различни гледни точки и по различни начини. Особено внимание заслужава изследването на влиянието на риска върху сигурността на организацията. Като възможен начин за изучаване на рисковете за сигурността е използвано класифицирането на рисковете на базата на различни класификационни критерии.

Втората част на хабилитационния труд е посветена на проблемите, свързани с управлението на риска. Авторът защитава тезата, че рискът е обективно съществуваща и неизбежна част от човешката дейност, която с помощта на подходящи инструменти може да бъде управлявана с цел снижаване до допустими нива. В тази част последователно се прави изследване на същността и природата на управлението на риска, представят се различни определения за тази специфична управленска дейност, задават се възможните цели, обхват, принципи, правила и рискове при управление на риска.

В третата част се прави подробно описание на съдържанието на процеса за управление на рисковете за сигурността като се тръгва от възможните схеми за илюстриране на съдържанието на процеса и се преминава през същността и съдържанието на отделните етапи на процеса. В рамките на всеки от етапите се прави описание на неговата същност и съдържание, на входните данни, методите и средства за изпълнение и се достига до крайните резултати и добри практики за конкретния етап от процеса за управление на риска. Идентифицирането на рисковите събития се приема като основен елемент от процеса за управление на риска с аргумента, че без да се познава обекта на управление, към същия не могат да бъдат подавани адекватни управленски сигнали. Идентифицирането на риска създава възможност за определяне

на рисковите области и рисковите събития за сигурността на изследвания обект. Анализът, оценката и преценяването на риска като етапи на управленския процес следват от споделяното разбиране за това, че управлението на риска е свързано с разход на ресурси и следователно при него се търси икономическа ефективност. Противдействието срещу всички идентифицирани рискове е не само ненужно, но може да застраши икономическата ефективност на управленската дейност. Това налага оценяване и преценяване на идентифицираните рискове от гледна точка на тяхната приемливост, респ. неприемливост спрямо поставените цели. Наличието на неприемливи рискове се изтъква като аргумент за създаване и прилагане на стратегии за снижаване на риска до приемливи нива. От своя страна прилагането на избраните стратегии за снижаване на риска се разглежда във връзка със споделянето на информация, наблюдение и контролиране на резултатите от управлението на риска.

Четвъртата част на хабилитационния труд е посветена на някои по-специфични теми, свързани с управлението на риска. Специално внимание се отделя на въпроса за съществуващите стандарти за управление на риска, а също така и за мястото, ролята и ползите, които тези стандарти предоставят за потребителите. Разбирането на автора е, че стандартите за управление на риска представляват добри практики, които допринасят за издигане на нивото на управлението на риска по отношение на всеки субект на управлението. Друга важна тема е тази във връзка с темата за апетита и толеранса към риска като инструменти за преминаване от оценения като висок, среден и нисък риск към неприемлив и приемлив риск. Авторът споделя наблюдения, че към момента в повечето теоретични и практически реализации на процеса за управление на риска за сигурността въпросът за апетита и толеранса към риска видимо се подценява и дори игнорира. Оценката, която се извежда в книгата е, че апетитът и толерансът към риска представляват без съмнение два високо ефективни инструмента, изключването на които от управленската технология води до нейната непълнота, а като следствие и до снижаване на качеството на получаваните резултати. По мнението на автора, ефективността на управлението на риска зависи от методите и техниките, които се използват в интерес на управленските дейности. Аргумент в подкрепа на тази теза е съществуването на т.нар. придобит риск, който е функция на съвършенството на инструментите, използвани при управление на риска. В тази връзка важен момент в книгата е анализът на различни аналитични методи и техники, както и посоченото приложение в отделните етапи на процеса за управление на риска. В края на четвъртата част са анализирани особеностите при управлението на някои специфични рискове за сигурността каквито са проектният риск, финансовият риск и технологичният риск.

Като обобщение, в книгата се прави извода за универсалност на теоретичната концепция за управление на риска за сигурността, която произтича и се доказва с помощта на тезата за целенасочения характер на всяка човешка дейност. Съществуването на цел под формата на бъдещо състояние е причина за поява на потенциални събития, чието реализиране би застрашило постигането на поставените цели като именно тези потенциални събития се определят като рискове за сигурността. Управлението на риска се разглежда като неразделна част от общото управление на организацията, от което могат да бъдат извлечени съществени предимства за сметка на

прилагането на достатъчно изчерпателен процес за управление на риска от мотивиран и подготвен персонал на ръководни и експертни позиции.